

РЕЙ БРЕДЪРИ СБОГОМ, ЛЯТО

Превод от английски: Венцислав Божилов, 2008

chitanka.info

Сбогом, лято.
Баба го погледна.
Дядо го каза.
Дъглас го почувства.
Сбогом, лято.

Думите се отрониха от устните на дядо, докато стоеше в края на верандата и гледаше езерото трева пред къщата, обрулените глухарчета, увехналите детелини, леката ръжда в дърветата. Истинското лято бе свършило, а в източния вятър се долавяше миризма на Египет.

— Какво? — попита Дъглас.

Но беше чул.

— Сбогом, лято. — Дядо се опря на парапета, затвори едното си око и остави другото да се скита по линията на хоризонта. — Знаеш ли какво е това, Дъг? Крайпътно цвете, кръстено на времето, каквото е сега. Виж. Целият дяволски сезон се е обърнал наопаки. Кой го знае защо лятото отново се върна. Може да е забравило нещо. Натъжава те. А после пак ти става весело. Сбогом, лято, Дъг.

Една папрат край парапета се разпадна на прах.

Дъг застана до дядо си с надеждата да види далечната гледка, нещо от онзи изглед зад хълмовете, нещо от желанието да се разплачеш, нещо от старата радост. Наложил се да се задоволи с миризмата на тютюна за лула и на афтършейва му. В гърдите му се завъртя пумпал — ту светъл, ту тъмен, ту раздвижваше устните му със смях, ту изпълваше очите със солена влага.

— Май ще изям една поничка и ще полегна — каза той.

— Добре, че си имаме сиести в Северен Илинойс. Хапни и лягай, момче.

Огромната топла ръка се отпусна върху главата му и от натиска пумпалът се завъртя по-бързо, докато не стана един топъл приятен цвят.

Последва радостно пътуване вътре към поничките.

Украсен с мустаци от пудра захар, Дъг размишляваше дали да не се предаде на съня — той се беше прокраднал изотзад и нежно го бе сграбчил за тила.

Полумрак изпълни дванайсетгодишното му тяло в три и половина следобед.

После се стресна в съня си.

Някъде далеч оркестър свиреше странна бавна мелодия, цялата в приглушен месинг и барабани.

Дъг вдигна глава и се заслуша.

Музиката зазвуча по-силно, сякаш далечният оркестър бе излязъл от някаква пещера на слънце.

И освен това звучеше по-силно, защото ако отначало инструментите бяха само няколко, с приближаването към Грийн Таун оркестърът като че ли растеше, сякаш музикантите изтичваха от пустите царевични поля, размахали над главите си блестящи тръби или палки. Някъде изгря, сякаш специално за да бъде бита, малка луна — и това бе големият басов барабан. Някъде ято раздразнени косове излетяха в небето, за да се превърнат в пиколо и да изоставят обраните овощни дръвчета.

— Парад! — прошепна Дъг. — Но днес не е Четвърти юли, а Денят на труда също отмина! Тогава защо...?

Колкото по-силно звучеше музиката, толкова по-бавна, дълбока и тъжна ставаше. Сякаш огромна гръмотевична буря минаваше ниско над хълмовете, заля с полумрак покривите и нахлу по улиците на градчето. Сякаш промърмори гръм.

Дъглас потръпна и зачака.

Парадът бе спрял непосредствено пред къщата.

Слънчевите зайчета от месинговите тръби играеха в прозорците и танцуваха по стените като крилете на мъчещи се да избягат на свобода златни птици.

Промъкна се до прозореца и надникна навън.

И видя само познати лица.

Премигна.

На моравата, с тромбон в ръце, стоеше Джак Шмид, който седеше на съседния чин в училище, най-добрият му приятел Бил Арно с тропет, както и господин Винески, градският бръснар, чиято тръба се увиваше около него като боа, и... чакай малко!

Заслуша се.

От долния етаж не се чуваше нито звук.

Обърна се и бързо слезе по стълбите. В кухнята миришеше на бекон, но нямаше никого. Трапезарията пазеше спомен за палачинките,

но само ветрецът се разхождаше из нея и призрачните му пръсти мърдаха завесите.

Изтича към предната врата и излезе на верандата. Да, къщата бе празна, но затова пък в двора се бе събрала цяла тълпа.

Сред оркестъра бяха дядо с валдхорна, баба с тамбурина, Скип с детска свирка.

Щом стигна края на верандата, всички завикаха оглушително; и докато викаха, Дъглас си помисли колко бързо се бе случило всичко. Само миг преди това баба бе оставила тестото в кухнята (пръстите ѝ се бяха отпечатали върху брашното), дядо бе оставил томчето на Дикенс в библиотеката, а Скип бе скочил от киселата ябълка. Сега стояха с инструменти сред тълпата приятели, учители, библиотекарки и далечни братовчеди от прасковените ферми.

Виковеите спряха и всички се засмяха, забравили за погребалната музика, която бяха свирили през градчето.

— Хей — най-сетне си възвърна дар слово Дъг, — какъв ден сме днес?

— Че как — отвърна баба. — Днес е *твоят* ден, Дъг.

— Моят ли?

— Твоят, Дъг. Специалният ти ден. По-добър от рождените дни, от Коледа, по-велик от Четвърти юли, по-изумителен от Великден. Твоят ден, Дъг, *твоят!*

Това бе речта на кмета.

— Да, но...

— Дъг... — Дядо му побутна една огромна плетена кошница. — Тук има ягодов пай.

— И ягодов сладкиш — добави баба. — И ягодов сладолед.

Всички се усмигнаха. А Дъглас отстъпи назад и зачака, чувстваше се като огромен сладолед на клечка, който си стои на слънцето, но не се топи.

— Фойерверки довечера, Дъг — каза Скип и наду свирката си. — Вечер и фойерверки. Освен това ти давам масонския си буркан със светулки от лятото.

— Никога досега не си ми давал такива неща, Скип. Какво ти става?

— Днес е Денят на Дъглас Споулдинг, Дъг. Донесохме ти цветя.

Никой не носи цветя на момчета, помисли си Дъг. Дори в болницата! А ето че сестрите Рамзи протягаха букети от сбогом-лято, а дядо казваше:

— Побързай, Дъг. Води парада! Корабът чака!

— Екскурзионният кораб ли? На пикник ли отиваме?

— По-скоро на пътешествие. — Господин Винески оправи бръснарската си престилка и нахлупи по-стабилно сламената си шапка. — Чуй!

Свирката на кораба изплака от брега на езерото на миля оттук.

— Ходом, марш! — изкомандва дядо. — Раз, два, Дъг, хайде тръгвай, раз, два!

— Да, но...

Баба почна с тамбуурината, Скип наду свирката, дядовата валдохорна застана, тълпата се задвижи в кръг, пое Дъг и го повлече от верандата по улицата, следвана отпред и отзад от лаещи кучета. Така стигнаха до центъра, където спряха движението заради тях, хората им махаха, някой разкъса на малки късчета телефонен указател и хвърли хартийките от покрива на градския хотел, но докато информационните конфети паднат на паважа, шествието вече се спускаше по хълма, оставило слънцето и градчето зад себе си.

Когато стигнаха брега на тихото езеро, слънцето се скриваше зад облаците, а над водата плъзна мъгла — тъй гъста и бърза, че Дъг се изплаши, сякаш някакъв буреносен облак се бе откъснал от есенното небе и се бе втурнал да погълне брега, града и веселия свирещ оркестър.

Шествието спря. Някъде далеч в мъглата, оттатък невидимия кей, чуваха приближаването на огромния кораб, скръбно надуващ от време на време мощната си сирена.

— Хайде, момче, иди на кея — тихо каза дядо.

— На бас, че ще стигна преди теб! — Скип полетя напред.

Дъглас не помръдна.

Защото корабът се появи от мъглата, шпангоут след бял шпангоут, илюминатор след илюминатор, спря като завързан на кея и спусна подвижното мостче.

— Как... — Дъглас се опули към кораба. — Как така корабът си няма име?

Всички погледнаха — и наистина, на носа на дългия бял кораб нямаше никакво изписано име.

— Ами, Дъг, разбираш ли...

Корабът изсвири оглушително и тълната забута Дъглас към подвижното мостче.

— Дъг, качвай се *пръв!*

— Свирете, нека се качи с музика!

Оркестърът вдигна един тон месинг и сто килограма звънци и цимбали и три пъти изсвири „Защото е весел добър приятел“, и преди да успее да спре краката си, те го поведоха — раз, два, раз, два — и Дъглас се оказа на палубата, а след него тичаха останалите, оставяха кошниците за пикник и бързо скачаха обратно на кея...

Бам!

Подвижното мостче падна.

Дъглас рязко се обърна и извика.

Освен него на борда нямаше жива душа. Семейството и приятелите му бяха останали като в капан на кея.

— Спрете, чакайте!

Подвижното мостче не беше паднало случайно.

Бе *издърпано* от кораба.

— Чакайте! — изплака Дъглас.

— Да — тихо рече дядо от кея. — Чакайте.

Хората долу изобщо не бяха в капан.

Дъглас замига.

Той бе в капан на кораба.

Извика. Параходът изпищя. Започна да се отдалечава от пристана. Оркестърът засвири „Колумбия, перлата на океана“.

— Чакайте, спрете, по дяволите!

— Сбогом, Дъг.

— Чакайте!

— Сбогом, Дъглас, сбогом! — извикаха двете библиотекарки от Градската библиотека.

— Сбогом — прошепнаха всички на кея.

Дъглас погледна храната в кошниците и си спомни как навремето в Чикагския музей бе видял египетска гробница с играчки и кошници изсъхнала храна, подредени около малко дървено корабче. Образът го заслепи като барут, запален пред очите му. Извъртя се и закрещя.

— Сбогом, Дъг, сбогом... — Дамите размахваха бели кърпички, мъжете — сламени шапки. Някой вдигна малко кученце и помахаше с него.

А корабът се отдалечаваше в студената вода, мъглата го обгръщаше, оркестърът заглъхваше и той вече едва различаваше всичките си лели, чичовци и семейството си на кея.

— Чакайте! — извика той. — Още не е късно! Кажете им да обърнат! И вие можете да дойдете на екскурзията! Разбира се, хайде, вие също ще дойдете!

— Не, Дъг, само ти — разнесе се гласът на дядо някъде от сушата. — Продължавай напред, момче.

И сега той знаеше, че корабът е наистина празен. Ако изтича по него и погледне навсякъде, няма да види нито капитана, нито първия помощник, нито някой друг от екипажа. Само той бе на борда на този кораб, който се движеше самотен в мъглата, огромните му двигатели стеноха и пъхтяха — лишен от разум живот сам за себе си, някъде дълбоко под палубите.

Вцепенено отиде до носа. Изведнъж разбра, че ако протегне ръка надолу и докосне корпуса, ще открие прясно написаното име на парахода.

Защо сезонът се беше променил? Защо топлото време се бе върнало?

Отговорът бе прост.

Името на кораба бе „Сбогом, лято“.

И се бе върнал специално за него.

— Дъг... — Гласовете заглъхваха. — Довиждане... сбогом... сбогом...?

— Скип, бабо, дядо, Бил, господин Винески, не, не, не, Скип, бабо, дядо, спасете ме!

Но брегът бе пуст, кеят изчезна някъде надалеч, шествието се бе разтурило и хората се бяха разотишли. Параходът изсвири за последен път и разби сърцето му, и парчетата му се посипаха като сълзи от очите му, и той зариде, повтаряше имената на останалите на брега, и всички те вървяха заедно в една огромна ужасяваща дума, която разтърси душата му и изхвърли кръвта от сърцето му в един конвулсивен вик!

— Дядо бабо скип бил господин винески помощ!

И седна в леглото, плачеше, и му беше едновременно и горещо, и студено.

Отпусна се назад, сълзите се стичаха по ушите му, плачеше и усещаше леглото, плачеше и чувстваше слънчевите лъчи по треперещите си пръсти и по карираното одеяло. Залезът смеси безшумно лимонадени тонове в стаята.

Плачът му спря.

Стана и отиде до огледалото, за да види как изглежда тъгата. Ето я и нея, оцветила цялото му лице, изписана в очите му, където щеше да си остане завинаги и никога нямаше да ги напусне. Протегна ръка да докосне лицето зад стъклото, и ръката от огледалото също се протегна, и допирът ѝ беше студен.

Долу се печеше хляб и изпълваше къщата със следобедния си аромат. Той бавно слезе и се загледа как баба вади чудните вътрешности на пилето, поспря да погледа Скип, кацнал на любимото си дърво и опитващ се да види отвъд небето, след което отиде на верандата, следван от миризмата на хляба — сякаш знаеше къде се намира и не искаше да го пусне.

Някой стоеше на верандата и пушеше предпоследната си лула за деня.

— Дядо, ти си *тук!*

— Ами че как иначе, Дъг!

— Олеле. Ох, олеле. Тук си. *Къщата* е тук. *Градът* е тук!

— Май и ти също си тук, момче.

— О, да, и още как.

Дядо кимна, погледна небето, пое дълбоко дъх, понечи да каже нещо, но внезапна паника обхвана Дъг и той викна:

— Недей!

— Какво недей, момче?!

Недей казва онова, което щеше да кажеш, помисли си Дъг.

Дядо чакаше.

Пред очите им дърветата положиха сенките си на моравата и се преобразиха в цветовете на есента. Някъде последната лятна косачка стрижеше и режеше годините и ги оставяше след себе си на малки могилки.

— Дядо, дали...

— Дали какво, Дъг?

Дъглас преглътна, затвори очи и в нарочно предизвикания мрак избълва наведнъж:

— Дали смъртта е като да си сам на кораб, който те отнася нанякъде, а всичките ти близки остават на брега?

Дядо предъвка мисълта, прочете няколко облачета в небето, кимна.

— Нещо такова, Дъг. Защо питаш?

— Просто исках да знам.

Погледна едно прелитащо облаче, което никога преди не бе такова като сега и никога нямаше да стане отново същото.

— Кажу каквото щеше да кажеш, дядо.

— Ха, чакай да си спомня какво беше. Сбогом, лято?

— Да, сър — прошепна Дъглас, облегна се на високия мъж до себе си, взе ръката на стареца, притисна я силно в бузата си, а после я постави върху главата си, като корона на млад крал.

Сбогом, лято.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.